

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Švecovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD a JUDr. Oľgy Trnkovej, v právnej veci žalobcov **1/ N.N.**, bývajúceho v B., **2/ Ž.V.**, bývajúcej v M., oboch zastúpených JUDr. Z.B., advokátkou so sídlom v B. proti žalovanej **D.P.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. D.T., advokátkou v B. **o neplatnosť kúpnej zmluvy**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 43 C 30/2007, na dovolanie žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 12. januára 2010 sp. zn. 5 Co 175/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobcov 1/ a 2/ **z a m i e t a .**

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III v Bratislave rozsudkom z 24. novembra 2008 č.k. 43 C 30/2007 určil, že kúpna zmluva z 26.júla 2005 uzavretá žalobcom 1/ a žalobkyňou 2/ na strane predávajúcich a žalovanou na strane kupujúcej, s povolením jej vkladu Správou katastra P. pod V X. z 19. augusta 2005 je neplatná; vyslovil, že o náhrade trov konania rozhodne až po právoplatnosti rozsudku. Vychádzal zo zistení, že žalobcovia 1/a 2/ nie sú (neboli) manželmi ale sú súrodencami, nehnuteľnosť (byt) nadobudli darovaním od ich matky do podielového spoluvlastníctva, uvedené skutočnosti zakladajú nedostatok vôle v pozícii predávajúcich ako manželov, či v zastúpení pánom M. previesť vlastníctvo k bytu v ich bezpodielovom

spoluvlastníctve na žalovanú, čoho dôsledkom je neplatnosť kúpnej zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) pre jej rozpor so zákonom. Plnomocenstvo o zastúpení predávajúcich z 15. júla 2005 pripojené k zmluve žalobcovia nepodpísali a tak v zmysle § 37 ods. 1 OZ neprejavili kvalifikovaným spôsobom vôľu previesť vlastníctvo k bytu. Existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p.) videl v tom, že rozhodnutie v tejto veci pomôže žalobcom domáhať sa účinnejšej právnej ochrany predmetu svojho vlastníctva voči tretím osobám vyznačením poznámky v katastri nehnuteľností s poukazom na § 159a O.s.p. v spojení s § 39 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov; za rozhodujúcu v tejto súvislosti nepovažoval skutočnosť, že v priebehu konania dňa 13. októbra 2008 žalovaná previedla vlastnícke právo k bytu na ďalšiu osobu (V.Š.) vkladom v katastri nehnuteľností pod V- X..

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 12. januára 2010 sp. zn. 5 Co 175/2009-396 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol. V konaní postupoval bez účasti vedľajšej účastníčky na žalovanej strane V. Š., ktorá nesúhlasila so vstupom do konania. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa zaujal názor, že žalobcovia nepreukázali naliehavý právny záujem na požadovanom určení. V dôsledku takto vyriešenej otázky procesnej prípustnosti žaloby v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. žalobu zamietol, preto sa už nemal dôvod nezaoberať vecnou stránkou prípadu. Jeho základom boli zistenia, že v čase rozhodnutia súdu prvého stupňa i odvolacieho súdu, vlastníkom bytu už nebola žalovaná, ale ďalšia nadobúdatelka V. Š.. Prípadný vyhovujúci rozsudok o určení neplatnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva k bytu sa môže stať podkladom pre zápis zmeny vlastníckeho práva k nehnuteľnosti za splnenia podmienok uvedených v § 159a O.s.p., t.j. právoplatný rozsudok o určení neplatnosti právneho úkonu je záväzný aj pre osobu, ktorá nadobudla vecné právo k nehnuteľnosti v čase, keď v katastri nehnuteľnosti bola vykonaná poznámka o tomto súdnom konaní. V čase prevodu vlastníctva k bytu zo žalovanej na V. Š. nebola v katastri nehnuteľnosti vykonaná poznámka o tomto súdnom konaní, preto žalobcovia navrhnutým rozhodnutím zaväzujúcim len účastníkov konania (žalobcov a žalovanú) nemôžu dosiahnuť zmeny zápisu vlastníckeho práva voči ďalšej nadobúdatelke (V. Š.), keď tomu právna úprava v § 34 ods. 2 katastrálneho zákona podľa ktorej, ak súd rozhodol o neplatnosti právneho úkonu alebo neplatnosti dobrovoľnej dražby, správa katastra vyznačí stav pred týmto právnym úkonom alebo pred dobrovoľnou dražbou; to platí aj vtedy, ak právo k nehnuteľnosti bolo dotknuté ďalšou právnou zmenou a ak je rozhodnutie súdu

záväzné pre osoby, ktorých sa táto právna zmena týka. Uviedol, že o náhrade trov odvolacieho konania v zmysle § 224 ods. 4 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 3 O.s.p. rozhodne súd prvého stupňa.

Rozsudok odvolacieho súdu napadol žalobca 1/ a žalobkyňa 2/ dovolaním. Navrhli, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), keď odvolací súd v konaní nepostupoval s vedľajšou účastníčkou na žalovanej strane napriek návrhu žalobcov z 24. apríla 2009, o ktorom nerozhodol v zmysle § 93 ods. 2 O.s.p. Pokiaľ by odvolací súd konal s vedľajšou účastníčkou, žalobcovia by splnili podmienku naliehavého právneho záujmu (§ 80 písm. c/ O.s.p.) na požadovanom určení. Vstup vedľajšieho účastníka do konania je možný od okamžiku jeho začatia, až do vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu. Ak vstúpi tretia osoba do konania počas plynutia lehoty na podanie odvolania, rozhoduje o prípustnosti jej vstupu, v prípade návrhu v zmysle § 93 ods. 2 veta druhá O.s.p. O pripustení vedľajšieho účastníka do konania rozhodne súd aj proti vôli účastníka, vedľa ktorého sa má vedľajší účastník konania zúčastniť, pretože jedinou zákonnou podmienkou, ktorú musí súd skúmať je preukázanie právneho záujmu na výsledku konania. Pokiaľ takáto osoba, vstupuje do konania z vlastnej iniciatívy a žiaden z účastníkov nemá proti jej vstupu námietky, stáva sa vedľajším účastníkom doručením jej oznámenia súdu, že vstupuje do konania vedľa žalobcu alebo žalovaného bez toho, aby súd o pripustení jej vedľajšieho účasti rozhodoval a aby musela poukazovať právny záujem na výsledku sporu. Iná bude situácia v prípade, ak účastník konania (ktorýkoľvek) vznesenie námietku proti jej vstupu do konania, pretože vtedy musí o prípustnosti vedľajšieho účasti rozhodnúť súd, a to uznesením, proti ktorému je prípustné odvolanie. Odvolací súd mal V. Š. (terajšej vlastníčke bytu) oznámiť, že stala vedľajšou účastníčkou v tomto konaní, nemal ju však žiadať o súhlas so vstupom do konania. Správa katastra P. postupovala nesprávne, keď na základe žiadosti žalobcov z 23. júla 2007 nevyznačila poznámku na LV č. X. k.ú. N., že prebieha súdny spor na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 43 C 30/2007.

Žalovaná navrhla dovolanie žalobcov zamietnuť z dôvodu, že k tvrdenej inej vade v odvolacom konaní nedošlo, na Okresnom súde Bratislava III prebieha konanie o určenie vlastníckeho práva proti V. Š., preto sa nijakým spôsobom nezmení otázka naliehavého právneho záujmu žalobcov, tak ako ju správne posúdil odvolací súd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorí sú zastúpení advokátkou (§241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov nie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnutý rozsudok nebol vydaný v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Uvedené procesné vady neboli v dovolaní tvrdené a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

Povinnosť dovolacieho súdu skúmať, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní zaťaženom procesnou vadou, nie je daná len vo vzťahu k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p., ale tiež vo vzťahu k procesným vadám inej závažnej povahy (tzv. iným vadám), pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O.s.p.). So zreteľom na dôvody dovolania dovolací súd skúmal, či v prejednávanej veci nedošlo k takejto procesnej vade v zmysle právnej úpravy platnej v čase rozhodovania súdov.

Dovolatelia odvolaciemu vyčítali, že v konaní bez ďalšieho nepostupoval s vedľajšou účastníčkou V. Š. na základe návrhu žalobcov pre jej nesúhlas so vstupom do konania na žalovanej strane, ktorý súhlas nebol oprávnený súd zisťovať.

Podľa § 93 ods. 1 a 3 O.s.p., ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je. Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účasti súd rozhodne len na návrh.

Ustanovenie § 93 ods. 3 O.s.p. upravuje spôsob, akým vedľajší účastník vstupuje do konania. Ak má vedľajší účastník vstúpiť do konania po jeho začatí (a to aj v priebehu odvolacieho konania) môže sa tak udiť 1/ neformálne (bez rozhodnutia súdu) alebo 2/ na základe rozhodnutia súdu (formálne). Ad 1/ k vstupu vedľajšieho účastníka do konania dochádza na základe vlastnej iniciatívy alebo na výzvu niektorého z účastníkov prostredníctvom súdu za predpokladu, že žiaden z účastníkov ani potencionálny vedľajší účastník výslovne nenavrhol, aby súd rozhodol o pripustení vedľajšieho účastníka do konania. V tomto prípade sa vedľajší účastník stáva nositeľom procesných práv a povinností doručením jeho oznámenia súdu, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník, resp. doručením jeho oznámenia, že na výzvu niektorého z účastníkov do konania vstupuje za predpokladu, že nikto nemal námietky s jeho vstupom do konania (t.j. nepodal návrh súdu na rozhodnutie o jeho neprípustení do konania); v takomto prípade súd o prípustnosti jeho vstupu do konania nerozhoduje (neformálny vstup). Proti vôli vedľajšieho účastníka nie je možný jeho neformálny ale ani formálny vstup do konania a to bez ohľadu na ktorej strane v spore má vystupovať. Uvedené je prejavom právneho záujmu vedľajšieho účastníka na úspešnom výsledku konania v prospech strany na ktorej vystupuje. Ad 2/ ak účastník konania namieta vstup vedľajšieho účastníka do konania, vtedy je súd povinný vyhodnotiť splnenie predpokladov účasti vedľajšieho účastníka v konaní vydaním rozhodnutia (formálny vstup). O prípustnosti vedľajšieho účastníka súd rozhodne len na návrh. Vzhľadom na základný zmysel a právne postavenie vedľajšieho účastníka v konaní, vymedzené jeho právnym záujmom na úspešnom výsledku sporu účastníka konania na strane ktorého vystupuje berúc zreteľ na pravidlo, že proti jeho vôli nemôže súd ale ani účastník dosiahnuť jeho vstup do konania, možno dôvodiť, že nesúhlasu so vstupom sa môže domáhať (tzv. negatívneho návrhu) 1/ len ten účastník, ktorý návrh na vstup nepodal bez ohľadu na to, či vedľajší

účastník (ne)vystupuje na jeho strane alebo 2/ vedľajší účastník, ktorý nesúhlasil so vstupom i keby sa tak fakticky udialo.

K vstupu tretej osoby do konania ako vedľajšieho účastníka môže dôjsť z vlastnej iniciatívy tejto osoby alebo na výzvu niektorého účastníka vykonanú prostredníctvom súdu. Prípustnosťou vedľajšieho účastníka v konaní sa súd zaoberá až potom, čo ten, ku ktorému sa účastník pridružil alebo jeho odporca, namietne neprípustnosť takéhoto vstupu (R 57/2009).

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovia podaním z 24. apríla 2009 (čl. 365 až 371 spisu) v priebehu odvolacieho konania navrhli, aby odvolací v zmysle § 93 ods. 1 O.s.p. pripustil do konania ako vedľajšiu účastníčku na strane žalovanej V.Š. bývajúcu v B.. Na výzvu odvolacieho súdu V.Š. oznámila (čl. 382 spisu), že ako vedľajšia účastníčka na strane žalovanej do konania nevstupuje.

Z uvedeného je zrejmé, že žalobcovia sa návrhom domáhali, aby odvolací súd rozhodol o pripustení vedľajšej účastníčky do konania na žalovanej strane; dožadovali sa pozitívnym návrhom vstupu vedľajšej účastníčky do konania tzv. formálnou cestou (rozhodnutím súdu). Z charakteru uvedeného návrhu je zrejmé, že nejde o návrh v zmysle § 93 ods. 3 vety druhej O.s.p. (tzv. negatívny návrh - nesúhlas so vstupom vedľajšej účastníčky do konania). Žalobcovia podali návrh, ktorý nezodpovedá procesným predpokladom vymedzeným v ustanovení § 93 ods. 3 vety druhej O.s.p.), podľa neho o prípustnosti vedľajšieho účastníka súd rozhoduje 1/na návrh toho účastníka, ktorý nesúhlasí so vstupom vedľajšieho účastníka do konania alebo 2/ na návrh vedľajšieho účastníka, ktorý nesúhlasí so svojím vstupom do konania. Odvolací súd preto správne považoval uvedené podanie žalobcov iba za výzvu účastníka konania (nie za návrh podľa § 93 ods. 3 vety druhej O.s.p.) na vstup vedľajšieho účastníka do konania, ktorú bol povinný doručiť na vyjadrenie V. Š.. V.Š. odvolaciemu súdu oznámila, že na výzvu žalobcov do konania ako vedľajšia účastníčka na žalovanej strane nevstupuje, preto v dôsledku vysloveného nesúhlasu nedošlo k jej neformálnemu vstupu do konania v zmysle § 93 ods. 3 O.s.p. Pre tzv. formálny vstup vedľajšieho účastníka do konania neboli splnené podmienky v dôsledku absencie tzv. negatívneho návrhu podaného na to oprávneným (legitimovaným) účastníkom konania (t.j. v danom prípade žalovanou alebo žalobcom z dôvodu, že títo nesúhlasia so vstupom vedľajšej účastníčky na žalovanej strane, prípadne vedľajšou účastníčkou, ktorá nedala svoj súhlas so vstupom) v zmysle § 93 ods. 3 O.s.p. Odvolací súd za uvedených podmienok nemal inú právnu možnosť, iba ďalej

postupovať v odvolacom konaní s účastníkmi (žalobcami a žalovanou). Pokiaľ dovolatelia konštatujú prípadnú nesprávnosť postupu katastrálneho úradu pri vyznačení poznámky na príslušnom liste vlastníctva k nehnuteľnosti o prebiehajúcom súdnom konaní v tejto veci, ide o nedostatky vzťahujúce sa k postupu správneho orgánu v správnom konaní, nejedná sa však o námietky, ktoré by smerovali voči procesnému postupu súdu v tomto občianskom súdnom konaní.

So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že konanie netrpí namietanou tzv. inou vadou konania, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcov podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní procesne úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd úspešnej účastníčke nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo ich neuplatnila (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 28. februára 2011

JUDr. Daniela Š v e c o v á , v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta